

Janusz Górecki, P. Patan, Jacek Wrześciński

Ostrów Lednicki, gm. Łubowo, woj. poznańskie. Stanowisko 1. Wykop I/83, II/86, III/86

Informator Archeologiczny : badania 20, 152-153

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ORLE, gm.Mrocza
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

patrz
okres halsztacki

OSIEK III, gm.Kocierzew
woj. skierniewickie
Stanowisko 1

patrz
okres lateński

OSTRÓW LEDNICKI, gm.Łubowo
woj. poznańskie
Stanowisko 1
Wykop I/83, II/86, III/86

Muzeum Pierwszych Piastów
na Lednicy

Badania prowadzili: mgr Janusz Górecki, mgr P.Patan,
mgr Jacek Wrzesiński. Trzeci sezon badań. Wały grodowe,
majdan, wewnątrz kościoła grodowego, aneksy przykościelne.

Badania archeologiczne obejmowały wewnątrz grodu w trzech punktach oraz prace podwodne na moście zachodnim tzw. poznańskim.

Wykop_I/83

Położony jest na południe od kaplicy palatinalnej i obejmuje cmentarzysko z XII-XIII w., wał grodu starszego /2 połowa IX - 1 połowa X w./ i wał grodu młodszego /2 połowa X - XIV w./ oraz konstrukcja kamiennieo-drewniane przedwala.

W 1986 r. prace skoncentrowane były na warstwach osadniczych zalegających na wewnętrznym skłonie wału starszego. Kontynuowano także prace na wale młodszym. W obrębie warstw zalegających na wale starszym odkryto część chaty zbudowanej w technice zrebowej, z resztą rozsypanego paleniska. Obiekt ten roboczo można datować na wiek XI /być może pierwszą jego połowę, a więc współczesną budowli kamiennej/.

Część północno-zachodnią chaty została zniszczona młodszym piecem // oraz wkopem nowożytnym // - interpretacja tej części wykopu możliwa będzie po przeprowadzeniu dalszych prac wykopaliskowych.

Na wschód od chaty, na wewnętrznym skłonie wału, poniżej jego korony, odkryto paleniska /być może pozostałości zniszczonych obiektów mieszkalnych //, których użytkowanie wiązać należy z okresem po upadku grodu /1 połowa XI w./.

Na wale młodszym prowadzono prace w ramach obiektu mieszkalnego // o nie wyjaśnionej funkcji, z paleniskiem kamiennieo-glinianym. Materiał występujący w jamie można roboczo datować na XI-XIV w.

Badania tegoroczne są kontynuacją rozpoczętych w 1983 r. i będą prowadzone w latach następnym.

W trakcie badań znaleziono 12 zabytków, m.in. nóż, fragment szkła, osetkę kamienną, gwóźdź brązowy, szydło kościane.

Wykop_II/86

Kolejny z wykopów obejmuje wewnątrz nawy II kościoła oraz obszar na zewnątrz aneksów przyprzezbiterialnych po wschodniej stronie kościoła, aneksu przynawowego /po jego północno-wschodniej stronie/, pas przy północno-zachodnim narożniku nawy oraz wykop na podwalu. W toku prac wydzielono, w obrębie kościoła, 3 warstwy kulturowe, podobnie jak w wykopach przylegających od zewnątrz do kościoła oraz w wykopie na podwalu. Miąższość warstw wynosi od 3 do 40 cm.

Istotnym rezultatem prac było odsłonięcie linii przebiegu fundamentów wschodniej ściany aneksów przyprzezbiterialnych: południowego, większego i północnego, mniejszego. Fundamenty te posadowione stosunkowo płytko /25-35 cm/ złożone z kamieni łączonych gliną różnią się w zasadniczy sposób od głęboko posadowionych /do 1 m/ fundamentów przezbiterium, nawy i aneksu przynawowego kościoła. Z kolei stwierdzono brak fundamentu o długości 80-90 cm na odcinku południowym skraju wschodniej ściany większego aneksu przyprzezbiterialnego. Przypuszczać więc można istnienie w tym miejscu otworu drzwiowego - wejścia z zewnątrz do wnętrza aneksu,

zaś budowę obydwu aneksów /z uwagi na charakter ich fundamentów/ uznać można za nieco późniejszą od czasu wzniesienia zasadniczego korpusu kościoła.

We wnętrzu kościoła odsłonięto północną ścianę zewnętrzną mniejszego grobowca, różniącą się od jego ścian wewnętrznych. Ściana ta zbudowana jest w przewadze z granitów łączonych glina, podczas gdy wewnątrz grobowca posiada ściany zbudowane z piaskowca białoszarego łączonego zaprawą.

Na zewnątrz II kościoła odkryto ślady wkopów po trzech słupach od rusztowań z okresu wzniesienia kościoła, palenisko oraz skraje wykopów z badań tego obiektu w latach 1961-1965.

W wykopie na podwalu kontynuowano badania na posłowie zalegania rumowiska kamiennego, ograniczającego od zachodu poziom zalegania spalonych konstrukcji drewnianych o wymiarach 2,5 x 1,8 - 2,0 m, związanych z rozsypaniem wału, ewentualnie domostwem lub drogą. Odkryto tutaj również resztki 2 palenisk.

W inwentarzu ruchomym pochodzącym z wykopu II znajdują się znaczne ilości ceramiki i kości zwierzęcych oraz 17 zabytków m.in. 2 przęśliki, 2 szydła, 2 noże, skobel.

Wykop III/86

Badania na wykopie zlokalizowanym w północno-wschodniej części grodu mają na celu wyjaśnienie charakteru zabudowy tego obszaru. Wykop objął swym wschodnim skrajem część grobu przebadaną w latach sześćdziesiątych. Wyeksplorowano go do głębokości około 120 cm w obrębie zalegania warstw osadniczych. Obiektów zabudowy grodu w górnych poziomach osadniczych nie stwierdzono. Materiał ruchomy stanowią obok ceramiki i kości nieliczne zabytki w ilości 6 egzemplarzy, wśród nich przęślik z żupku, fragment grzebienia oraz gwoździe.

Archeologiczne badania podwodne objęły prace na linii przebiegu tzw. mostu poznańskiego/wschodniego/.

Nauki towarzyszące skupiły się na pobraniu kilku próbek palinologicznych z dna Jeziora Lednickiego; badaniach poszukiwawczych pochodzenia murtwicy wapiennej użytej do wznoszenia /oblicówki/ ścian obiektów zabudowy kamiennej Ostrowa Lednickiego; badaniach geomorfologicznych zachodniego skraju jeziora oraz badaniach gleboznawczych tej jego strony.

Uzupełnienia. Podczas prac zabezpieczających mury kaplicy pałacowej /po stronie północnej/ znaleziono luźno złożony w szczelinie, we wnętrzu muru, skarb 60 srebrnych monet czeskich z końca XIII i I połowy XIV wieku.

Materiały archeologiczne oraz dokumentacja znajdują się w MPP na Lednicy.

PAWLICHY, gm. Książpol
woj. samojskie
Stanowisko 2

Muzeum Okręgowe w Zamościu
Muzeum Rzemiosł Ludowych
w Biłgoraju

Badania prowadzili mgr mgr Andrzej Urbański /autor sprawozdania/ i Jerzy Waszkiewicz. Finansowało Muzeum Okręgowe w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Osada wczesno-średniowieczna /IX - poł. X w./

Osada została zlokalizowana podczas badań A3P w 1984 r. Położona jest w dolinie rzeki Tanwi, w sąsiedztwie jej starorzecza. Badania miały charakter ratowniczy ze względu na stałe niszczenie powierzchni stanowiska przez eksploatację piasku na cele budowlane przez miejscową ludność. Założono wykop o wymiarach 5 x 5 m przy skarpie piaskowni w miejscu, gdzie widoczne były przepalone fragmenty drewna i warstwa z dużą ilością węgla drzewnych. Odsłonięto około 15 wkopanych pionowo zwężonych pali drewnianych stanowiących dolną partię czołokołu, który przypuszczalnie otaczał osadę. Po stronie północnej od pali w kierunku środka wzniesienia zalegały bezładnie przepalone belki drewniane. W ich sąsiedztwie natrafiono na niewielką ilość ceramiki z okresu wczesnego średniowiecza /IX - poł. X wieku/ zdobionych ornamentem fałistym i dookólnych tłoków.

Z powierzchni osady zebrano kilkadziesiąt fragmentów ceramiki z okresu wczesnego średniowiecza i 1 fragment ceramiki kultury trzcinieckiej oraz odłupki krzemienne głównie z krze-